

SANSKRIT, Paper - II

(First Language)

(Composite Course)

Time : 1 Hour, 45 Minutes

Maximum Marks : 30

- सूचना: 1) संस्कृतभाषाप्रयोगे देवनागरीलिपिः उपयोक्तव्या ।
2) विद्यार्थिनां कृते प्रश्नपत्रपठनार्थं पञ्चदश (15 minutes) निमेषाः दातव्याः ।
3) III “भाषांशाः” इति भागे दत्तानां बहुलैच्छिकप्रश्नयोः, अतिलघुप्रश्नानां च समाधानानि प्रधानसमाधानपत्रे एव (Main Answer Book) लेखनीयानि ।

సూచనలు :

1. సంస్కృత భాషలో వ్రాయు సమాధానములను దేవనాగరి లిపిలో వ్రాయాలి.
2. మొదటి 15 నిమిషాల సమయం ప్రశ్నపత్రం చదువుకోవడానికి కేటాయించబడినది.
3. III భాషాంశములకు సంబంధించిన అతిలఘు సమాధాన ప్రశ్నలకు, బహులైచ్ఛిక ప్రశ్నలకు సంబంధించిన జవాబులను ప్రధానసమాధాన పత్రములోనే (Main Answer Book) వ్రాయాలి. ప్రశ్నపత్రంలో జవాబులు వ్రాసి ప్రధానసమాధాన పత్రం తో జతచేసి కట్టి ఇవ్వకూడదు.

I. भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्

(12 Marks)

1. अधः दत्तं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि लिखन्तु ।

4 × 1 = 4

दुर्बलस्य बलं राजा

बालानां रोदनं बलम् ।

बलं मूर्खस्य मौनित्वं

चोराणाम् अनृतं बलम् ॥

प्रश्ना :

अ) दुर्बलस्य बलं कः ?

आ) केषां रोदनं बलम् ?

इ) बलं कस्य मौनित्वम् ?

ई) केषाम् अनृतं बलम् ?

04S

2. अधः दत्तं अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि लिखन्तु । 4 × 1 = 4

यत्र नार्यः पूज्यन्ते तत्र देवताः रमन्ते । वैदिककाले नारीणां स्थानं गौरवपूर्णम् आसीत् । नारी 'देवी' रूपेण सर्वैः मानिता । नारी स्वकष्टं परित्यज्य सर्वेषां सुखाय प्रयतते । नारी त्यागस्य मूर्तिः अस्ति । माता कुटुम्बहिताय, पोषणाय अहर्निशं प्रयत्नं करोति । रावणः साध्वीं सीताम् अपहृत्य विनाशं प्राप्तवान् । शिवाजीमहोदयः मातरं पूजयित्वा गौरवं प्राप्तवान् ।

प्रश्ना :

- अ) यत्र काः पूज्यन्ते तत्र देवताः रमन्ते ?
- ब) का 'देवी' रूपेण सर्वैः मानिता ?
- क) नारी कस्य मूर्तिः अस्ति ?
- ड) कः साध्वीं सीताम् अपहृत्य विनाशं प्राप्तवान् ?

3. एकं श्लोकं पूरयित्वा भावं लिखन्तु । 1 × 4 = 4

तमध्वरे वरतन्तुशिष्यः ॥

अथवा

सर्वेन्द्रियाणि साधयेत् ॥

II. भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता (10 Marks)

4. अधः दत्तयोः प्रश्नयोः एकस्य समाधानं लिखन्तु । 1 × 5 = 5

लोकहितं कथं करणीयम् ?

अथवा

वृद्धोपदेशस्य सारांशं स्वीयवाक्यैः लिखन्तु ।

5. अधः दत्तयोः प्रश्नयोः एकस्य समाधानं लिखन्तु । 1 × 5 = 5

इतरप्राणिषु वयं किं किं शिक्षेम इति करपत्ररूपेण लिखन्तु ।

अथवा

विवेकानन्दस्य आशयान् प्रशंसन्तः मित्राय पत्रं लिखन्तु ।

04S

III. भाषांशाः

(8 Marks)

6. अधः दत्तयोः बहुलैच्छिकप्रश्नयोः समुचितसमाधानं चित्वा लिखन्तु ।

2 × 1 = 2

अ) कौत्सः प्रपेदे । ('राजन्' शब्दस्य द्वितीयाविभक्तिरूपं लिखन्तु ।)

A) राजा

B) राजानम्

C) हे राजन्

आ) गुरुः सदा सत्यं । (समुचितधातुरूपं लिखन्तु ।)

A) वदामि

B) वदति

C) वदसि

सूचना : अधः दत्तानां रेखाङ्कितपदानां निर्देशानुसारं समाधानं लिखन्तु ।

6 × 1 = 6

इ) नरेन्द्रः गृहं गतवान् । (सन्धिपदं विघटयत ।)

ई) अज्ञानं मूर्खस्य लक्षणम् । (विग्रहवाक्यं लिखन्तु ।)

उ) दाता दानं करोति । (समानार्थकपदं लिखन्तु ।)

ऊ) वायसः आकाशे डयते । (समानार्थकपदं लिखन्तु ।)

ऋ) धर्मः एव अस्मान् रक्षति । (विरुद्धार्थकपदं लिखन्तु ।)

ए) पिता विदेशं गच्छति । (विरुद्धार्थकपदं लिखन्तु ।)

COMPOSITE SANSKRIT- BLUE PRINT

ప్రశ్నపత్ర విశ్లేషణ

I. భావావగమనం - ప్రతిస్పందనం : మార్కులు - 12

1. అపరిచిత శ్లోకము : 4 X 1 = 4
 ♦ అపరిచిత శ్లోకాన్ని ఇచ్చి నాలుగు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. ఈ నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయాలి.
2. అపరిచిత గద్యము : 4 X 1 = 4
 ♦ అపరిచిత గద్యాన్ని ఇచ్చి నాలుగు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. ఈ నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయాలి.
3. శ్లోక పూరణ - భావము : 1 X 4 = 4
 ♦ కంఠస్థశ్లోకాల్లో రెండు శ్లోకాలు ఇస్తారు. వాటిలో ఒక శ్లోకాన్ని పాదభంగం లేకుండా పూరించాలి. దానికి భావం కూడా వ్రాయాలి.
 ♦ మార్కులు విభజన ఇలా ఉంటుంది.
1) శ్లోక పూరణకు	-		2 మార్కులు
2) భావాన్ని వ్రాసినందుకు	-		2 మార్కులు
మొత్తం			4 మార్కులు

II. భావవ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత : మార్కులు - 10

- ♦ ఇది వ్యాసరూప ప్రశ్నలకు సంబంధించిన విభాగం.
4. వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు : పద్య, గద్యాంశాలపై వ్యాసరూప ప్రశ్నలు 1 X 5 = 5
 ♦ ఇందులో రెండు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. వీటిలో ఒకదానికి వ్యాసరూపంలో 10 వాక్యాల్లో జవాబు వ్రాయాలి. దోషాలు లేకుండా జవాబు వ్రాస్తే, పూర్తి మార్కులు వస్తాయి.
5. సృజనాత్మకత ప్రశ్నలు 1 X 5 = 5
 ♦ ఇందులో రెండు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. వీటిలో ఒకదానికి జవాబు వ్రాయాలి. అక్షర దోషాలు లేకుండా రాస్తేనే పూర్తి మార్కులు వస్తాయి.

II. భాషాంశాలు : ప్రశ్న సంఖ్య - 6

8 X 1 = 8

సూచనలు :

1. ఇందులో రెండు బహుకైచ్చిక ప్రశ్నలు (ఆ, ఆ) ఉంటాయి. 2 X 1 = 2
2. మరొక ఆరు ఏకపదరూప ప్రశ్నలు (ఇ నుండి ఐ వరకు) ఉంటాయి. 6 X 1 = 6
3. జవాబులను ప్రధాన జవాబు పత్రం (Main Answer Book) లోనే వ్రాయాలి.
ఇందులో - బహుకైచ్చిక ప్రశ్నలు	2 X 1 = 2		ఏకపదరూప ప్రశ్నలు	6 X 1 = 6
ఆ) శబ్ద రూపాన్ని గుర్తించి రాయడం - 1			ఇ) సంధి పదాన్ని విడదీయడం-1	
ఆ) ధాతురూపాన్ని గుర్తించి రాయడం - 1			ఈ) సమాస పదానికి విగ్రహవాక్యాన్ని రాయడం - 1	
			ఉ/ఊ) సమానార్థక పదాలు రాయడం - 2	
			ఋ/ౠ) విరుద్ధార్థక పదాలు రాయడం - 2	

COMPOSITE SANSKRIT -BLUE PRINT

क्र.सं.	सामर्थ्यम्	प्रश्नानां स्वभावः	प्रश्नानां भारव्यम्	अङ्काः
I. 1	भावावगमनम् प्रतिस्पन्दनम्	अपरिचितश्लोकः 1. अपरिचितश्लोकः एकः दीयते। तस्य "4" प्रश्नाः दीयन्ते। 2. अपरिचितगद्यम् अपरिचितस्य गद्यस्य भागः दीयते। तस्य "4" प्रश्नाः दीयन्ते। 3. पाठगतः परिचितः श्लोकः पाठ्यांशयोः द्वितीय, चतुर्थपाठयोः द्वौ श्लोकौ दीयते। एकस्य श्लोकस्य पूरणम् भावलेखनञ्च।	4 × 1 4 × 1 1 × 4	4 4 4
II. 2	भावव्यक्तीकरणम्- सर्जनात्मकता	भावव्यक्तीकरणम् 4. भावव्यक्तीकरणाय पाठ्यांशोनुगुण प्रश्नद्वयं दीयते। तयोः एकः समाधेयः। 5. सर्जनात्मकता अत्र प्रश्नद्वयं दीयते। एकः समाधेयः लेखः करपत्र-निनाद - व्यास - सर्जनात्मकरूपाः प्रश्नाः दीयते।	1 × 5 1 × 5	5 5
III	भाषांशाः	6. लक्ष्यात्मकप्रश्नाः अत्र अष्ट प्रश्नाः दीयन्ते एकैकस्य प्रश्नस्य एकः अङ्कः देयः। बहुलैच्छिक प्रश्नौः अ) शब्दः- निर्दिष्टशब्दरूपम् आ) धातुः- समुचितधातुरूपम् अतिलघुप्रश्नाः अत्र रेखाङ्कितपदस्य चतुर्णां प्रश्नानां समुचितसमाधानं लेखनीयम्। इ) सन्धिः विघटनरूपम् ई) समासः विग्रहवाक्यम्। उ) समानार्थकपदम् ऊ) समानार्थकपदम् ऋ) विरुद्धार्थकपदम् ए) विरुद्धार्थकपदम्	1 × 1 1 × 1 1 × 1 1 × 1 1 × 1 1 × 1 1 × 1	1 1 1 1 1 1
			कुल	30

विषयरूपभारत्वपट्टिका

क्र. सं.	प्रश्नस्वरूपाणि	प्रश्नसंख्या	निर्दिष्टाङ्काः	प्रतिशतम्
1.	लघुप्रश्नाः	8	$8 \times 1 = 8$	27%
2.	श्लोकपूरणम्	1	$1 \times 4 = 4$	13%
3.	व्यासरूपप्रश्नाः	2	$2 \times 5 = 10$	33%
4.	बहुलैच्छिकाः	2	$2 \times 1 = 2$	7%
5.	अतिलघुप्रश्नाः	6	$6 \times 1 = 6$	20%
			30	100%

विषयरूपभारत्वसारिणी

क्र. सं.	विद्याप्रमाणानि	अङ्काः	प्रतिशतम्
1.	पद्यम्	13	43%
2.	गद्यम्	09	30%
3.	भाषांशाः	08	27%
कुल		30	100%

विद्याप्रमाणपट्टिका

क्र. सं	विद्याप्रमाणानि	अङ्काः	प्रतिशतम्
1.	भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्	12	40%
2.	भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता	10	34%
3.	भाषांशाः	08	26%
कुल		30	100%

BLUE PRINT

	भावावगमनम्-प्रतिस्पन्दनम्		भावव्यक्तीकरणम्-सर्जनात्मकता	भाषांशाः
पाठ्यांशः	लघुप्रश्नाः-	श्लोकपूरणम् भावलेखनम्	व्यासरूपप्रश्नः सर्जनात्मकप्रश्नः	बहुलैच्छिकप्रश्नाः अतिलघुप्रश्नाः
1. पद्यभागः	$4 \times 1 = 4$	$1 \times 4 = 4$	$1 \times 5 = 5$	-
2. गद्यभागः	$4 \times 1 = 4$	-	$1 \times 5 = 5$	-
3. भाषांशाः	-	-	-	$8 \times 1 = 8$
	8	4	10	8